

Te necesita aunque no la parezca

Recursos para acompañar a adolescentes y potenciar su autoestima

Sara Desirée Ruiz
 Barcelona: Grijalbo, 2023.

DOI: <https://doi.org/10.32093/ambits.vi59504941>

Al llarg de la meua experiència professional en el món escolar vaig trobar una mestra amb fills que em va confessar que una persona no arriba realment a l'edat adulta fins que no té un fill adolescent. Tot plegat s'explica quan la persona reviu en el seu interior les frases que sentíem quan érem infants o adolescents, de part dels nostres pares i adults de referència: «jo a la teua edat...», «a mi no m'haurien permès mai fer...», «si sabessis com s'ho hauria pres el meu pare...», i moltes altres perles que ens posaven en contacte amb el mateix període evolutiu dels nostres adults amb qui vivíem. Ser pare o mare d'un/a adolescent és una oportunitat vital que ens permet reviure la mateixa etapa, amb tots els factors de similitud i elements de comparació que varem viure en la nostra pell, molts anys abans.

L'adolescència dels fills ens encara a tots els moments de dubte, ens fa reviure els moments de recerca de la nostra identitat, del contrast del nostre pensament amb les normes establertes al món, i és, sense cap dubte, l'oportunitat que tenen de posar en marxa la seva rebel·lia i la seva reacció o oposició als dogmes que la societat sembla plantejar-los com a indiscutibles. És per aquest motiu que les relacions amb els fills passen a un moment de desequilibri, inestabilitat i, també, de bel·ligerància que molt sovint desconcerta l'equilibri i la rectitud amb què es pot portar endavant l'educació dins de l'entorn familiar.

El llibre de Sara Desirée Ruíz, diplomada en educació social, al marge de moltes altres formacions, ens encamina a cercar indicadors de comprensió de l'adolescència i intenta donar pautes de resposta a tota la conflictivitat que aquesta etapa evolutiva pot propiciar en els espais familiars de convivència. La primera consideració es mou al voltant de l'adolescent com aquella persona que vol ser ella mateixa, que no vol tenir cap altre model que el seu propi projecte d'idealització. Aquesta idea fa pensar en una actitud clàssica d'alguns adolescents que, en les festes del carnestoltes, no es volen disfressar de cap personatge i es presenten vestits en roba ordinària de carrer. Si son preguntats de què van disfressats, solen respondre «vaig de mi mateix», com si aquest fos el personatge que voldrien representar.

El llibre ordena el seu relat a partir d'uns conceptes bàsics, com serien l'autoconcepte i amor propi de l'adolescent, les relacions que estableixen amb els seus

coetanis, l'entorn educatiu, la família, la vivència dels canvis, tan fisiològics com psíquics i emocionals i, en general, el desenvolupament de la confiança coma mesura de relació amb la gent del seu voltant. Durant el període que descriu com d'escalfament posa de manifest la mesura amb què les persones adultes anem combinant les nostres reaccions davant dels comportaments dels joves en plena pubertat i les respostes que els podem anar donant. Tot plegat determina la qualitat de l'autoestima de l'adolescent i recomana, com a seriosa puntualització, el fugir de generalitzacions que podrien simplificar o confondre les vivències que experimenta la persona adolescent en aquest període evolutiu.

Narrativament, aquest escrit va avançant cap a la seducció que comporta el procés evolutiu dels adolescents i revisa amb delicadesa la importància de l'autoestima, més enllà del que és perceptible des de fora. Sobretot ressalta la capacitat de l'individu per sentir-se competent per a fer realitat els seus propòsits, saber diferenciar la possible toxicitat dels missatges i consells que podrien ser inadequats o, senzillament, del tot desaconsellables per a la seva evolució. Al cap i a la fi, l'adolescent rep moltíssims impactes informatius que no sempre pot diferenciar quant a la seva conveniència o aplicabilitat. En tota aquesta fase, ressalta la fortalesa de l'adult per a poder tenir un efecte proactiu i reforçant envers la persona adolescent amb qui està vinculada.

No deixa de banda l'aspecte orientador de l'adult, que tant pot ser garant de les arrels i orígens de la personalitat de l'adolescent, com espectre de suport i harmonitzador de l'entorn en què el jove es mou i es determina a avançar.

Tot el treball que se'ns proposa en aquest llibre acaba centrat en totes les oportunitats de la vida diària, amb els desequilibris i dubtes referits a la convivència al domicili familiar, la relació que l'adolescent va experimentant amb el seu cos, la fluència en la seva relació amb els estudis, aprenentatges i acompliment de les obligacions i tot el que es vagi referint a l'evolució dels seus afectes, els sentiments i les relacions amb les persones que tenen una significació particular al seu voltant.

El principal objectiu de la persona envers l'adolescent que té a la seva vida íntima consisteix en saber-se anar enretirant d'una manera silenciosa i subtilment progressiva.

Espero que la lectura d'aquesta obra produeixi sensacions de coneixement i confiança cap a totes les persones adultes, pares, mares i educadors, que vulguin enfrontar l'atenció i acompanyament de les persones adolescents.

Jaume Forn i Rambla